Stichting Lingewaard Natuurlijk
Jaarverslag 2020

Onder het juk van Corona!

Contact: Jac Lamerichs. Telefoon: 06-30092145. Email: voorzitter@lingewaardnatuurlijk.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Educatie 4
   - 2.1 Natuur- en MilieuEducatie (NME) 4
   - 2.2 Opleiden van gidsen 5
   - 2.3 Moestuinen 6
   - 2.4 Stagebegeleiding 9
   - 2.5 Lezingen 9
3. Landschap. 10
   - 3.1 Knotten, snoeien en vlechten 10
   - 3.2 Plaksche Veld Bemmel 15
   - 3.3 Project Landschapsinventarisatie 16
   - 3.4 Wandelroutes 18
   - 3.5 Uiterwaarden 19
   - 3.6 Overige projecten 20
   - 3.7 Omgevingsvisie levendig Lingewaard 22
4. Natuurbeleving 24
   - 4.1 Publieksexcursies 24
   - 4.2 Het Dijkmagazijn 25
5. Natuurbescherming 26
   - 5.1 Herstel Biodiversiteit 26
   - 5.2 Nestkasten voor bedreigde soorten 27
   - 5.3 Bijen 27
   - 5.4 Lingewaard Doet 30
6. Activiteiten in/om de Veldschuur 31
   - 6.1 In de Veldschuur 31
   - 6.2 Klussenteam 31
7. Public Relations 32
   - 7.1 Beheer website 32
   - 7.2 Beheer Facebook 33
   - 7.3 Persberichten en mailings 33
   - 7.4 Foto prijsvraag (zie ook 3.3) 34

1. Inleiding

Algemeen

Stichting Lingewaard Natuurlijk (SLN) is de rechtsopvolger van de Stichting Bemmel Natuurlijk, die werd opgericht op 8 april 1994. In al die jaren was en is onze visie:

> Wij willen de natuur in Lingewaard door mensen laten ontdekken, beleven en respecteren; de biodiversiteit van het rivierenlandschap beschermen en nieuwe bij het gebied passende natuur helpen ontwikkelen.

Dat willen wij bereiken door:

- **Educatie:** Omdat wij de komende generatie iets willen leren over de rijkdom van de natuur.
- **Landschapsbeheer:** Omdat wij het gebiedseigen rivierenlandschap willen behouden en waar mogelijk herstellen.
- **Natuurbeleving:** Omdat wij iedereen willen laten genieten van de natuur.
- **Natuurbescherming:** Omdat wij betere voorwaarden willen creëren voor kwetsbare flora en fauna in Lingewaard.

Onder de vlag van de stichting opereren ongeveer 140 vrijwilligers, die actief zijn in een aantal groepen. Zij richten zich op bovengenoemde aandachtsgebieden en daarnaast op het beheer van de gebouwen (Veldschuur en Dijkmagazijn), het werven van fondsen en public relations met o.a. de website en facebook van onze stichting.

In januari 2020 bestond het bestuur uit Jac Lamerichs (voorzitter), Jos Peters (secretaris), Mark Janssen (penningmeester en verantwoordelijke voor activiteiten in de Veldschuur), Marijke Penders (bestuurslid algemeen), Tonny Berns (bestuurslid landschap) en Arnold van de Sant (bestuurslid juridische zaken) In september trad Joan Voetelink toe tot het bestuur om het penningmeesterschap over te nemen. Mark Janssen blijft als bestuurslid verantwoordelijk voor de activiteiten in de Veldschuur. Het bestuur kwam in 2020 vrijwel wekelijks bijeen, deels daadwerkelijk in de Veldschuur, deels virtueel n.a.v. de Coronamaatregelen.

Covid-19

Na het voor de stichting zo feestelijke jaar 2019 - wij vierden ons 25-jarig bestaan – stond het jaar 2020 vanaf half maart in het teken van het Coronavirus. De uitbraak van dit virus had ongekende gevolgen wereldwijd. De samenleving ging zo goed als op slot met een lockdown. Uiteraard had dit ook consequenties voor de activiteiten van onze stichting. Het werk van vrijwel alle werkgroepen werd op een negatieve wijze door deze pandemie beïnvloed.

2. Educatie

Omdat wij de komende generatie iets willen leren over de rijkdom van de natuur.

2.1 Natuur- en MilieuEducatie (NME)

Het was een bizar jaar voor de Natuur- en MilieuEducatie voor de basisscholen in de gemeente Lingewaard. Hoewel er voor het voorjaar veel veldlessen door de basisscholen waren geboekt, moesten we in maart, na 5 veldlessen te hebben verzorgd, stoppen met de lessen. De scholen gingen tot mei dicht, waardoor alle gemaakte reserveringen moesten worden gecanceld. Alleen digitaal contact was in deze periode mogelijk. Zo is via mails en nieuwsbrieven met de scholen contact onderhouden.

Nadat de scholen in mei weer opengingen, bleek dat de laatste weken van het schooljaar de prioriteit bij de scholen bij het lesgeven op school lag. De scholen wilden mede uit oogpunt van veiligheid en gezondheid voor de teamleden, kinderen, ouders en gidsen, niet eerder dan in september weer veldlessen reserveren.

In het nieuwe schooljaar zijn we in september voorzichtig – alle Coronamaatregelen in acht nemend – weer gestart met de NME-veldlessen. Helaas moesten de scholen wederom dicht en hebben we tot het einde van het jaar maar 21 veldlessen kunnen verzorgen; alle overige gereserveerde lessen werden weer gecanceld. In een normaal jaar worden er zo'n 200 veldlessen in een kalenderjaar gegeven. In 2020 waren het er door de uitzonderlijke omstandigheden maar 26 totaal.

Er waren naast veldlessen ook verschillende andere activiteiten gepland en zelfs volledig voorbereid, maar door de pandemie konden deze evenmin doorgaan.

Dit waren:

- **Maart: Boomfeestdag (planten en educatie in het gebied)**
  Locaties: Park Holthuizen in Huissen, de Brouwketel in Huissen, het Plaksche Veld in Bemmel. Er waren 9 klassen van de basisscholen in onze gemeente, die zich hiervoor hadden opgegeven. Door de pandemie hadden we het aantal teruggebracht naar 4 klassen, maar dit mocht niet baten. De boomfeestdag ging in zijn geheel niet door.
- **April: Duurzaamheidsproject voor 2 groepen van de Scholengemeenschap Elst met totaal 60 leerlingen**. (Een fietstocht met activiteit in de Veldschuur met als thema's vervuiling en biodiversiteit)
- **November: Natuurwerkdag i.s.m. Stichting Landschapsbeheer Gelderland (eenvoudige werkzaamheden en educatie in het gebied).** Voor 9 klassen van groep 7/8 van de basisscholen.
- **November: Project Strijden tegen water met bodemonderzoek in de Klompenwaard (IKC Sterrenbos Huissen)**. Een project van 16-20 november dat bedoeld was voor 5 groepen van 25 leerlingen elk.

2.2 Opleiden van gidsen

Er is met de NME-gidsen in het voorjaar gebrainstormd over "hoe komen we aan nieuwe gidsen", zodat veldlessen ook in de toekomst gewaarborgd blijven. Het aantal gidsen is namelijk in de afgelopen jaren teruggelopen, enerzijds door vertrek uit de gemeente en anderzijds doordat sommige gidsen vanwege het ouder worden een stap terug deden of er helemaal mee ophielden. Het resultaat van de brainstorm was: "zelf een gidsencursus Natuurbeleven organiseren". Een commissie bestaande uit gidsen van de Stichting Lingewaard Natuurlijk heeft de uitwerking van de cursus voorbereid, waarbij voor de uitvoering samenwerking met IVN Rijn Waal is gezocht.

De cursus bestaat uit een theoretisch en een praktisch gedeelte. Het theoretisch gedeelte wordt verzorgd door 2 vrijwilligers, een van IVN Rijn Waal en een natuurgids van Lingewaard Natuurlijk. Het praktische gedeelte met excursies in de diverse natuurgebieden van de gemeente Lingewaard wordt verzorgd door een aantal gidsen van Lingewaard Natuurlijk.
In september gingen negenentwintig enthousiaste cursisten van start. Vanwege de pandemie was het noodzakelijk het grote aantal cursisten in twee groepen op te delen en dus werd elke theorieles en elke praktijkles twee keer gegeven. Het theoretische deel van de cursus Natuurbeleven is volgens schema in het najaar verzorgd. Ook de excursies, het praktische gedeelte, hebben de cursisten gedeeltelijk met gidsen van Stichting Lingewaard Natuurlijk en vanaf november zelf – in kleine groepjes van 4 en later 2 personen per groep- gedaan.

Het is de bedoeling dat in maart 2021 het tweede deel theorie en praktijk van de cursus tot aan de zomer weer wordt opgepakt en de cursus wordt afgerond. De verwachting is dat de Stichting Lingewaard Natuurlijk daarna een aantal nieuwe NME-gidsen heeft, waardoor de toekomst van educatieve veldlessen en excursies gewaarborgd blijft.

2.3 Moestuinen

Schoolmoestuinen in Bemmel

Door de Coronapandemie waren er dit jaar veel minder deelnemende scholen en was er slechts één zogenaamd “contractkind”, d.w.z. een kind dat buiten schoolverband een tuintje verzorgde. Ook waren de openingstijden dit jaar beperkter: De tuin was alleen open op de zaterdagmorgen. Deelnemende basisscholen waren De Vlinderboom (2x 16 leerlingen) en Donatushof (53 leerlingen). Kinderopvang “Het Oerkind” maakte ook dit jaar gebruik van de schooltuin en het Pro College had ook een deel in gebruik. Basisscholen Pius X en Regenboog hebben in 2020 niet deelgenomen aan het “moestuinieren”.
In totaal hadden 86 kinderen, veelal uit groep 5 of 6, elk een eigen tuintje van ongeveer 4 m2 op het schooltuincomplex bij de Veldschuur. De Vlinderboom en Donatushof startten met de kinderen op 14 en 15 mei. De eerste inzaai voor deze kinderen is gedaan door de vrijwilligers. Op basis van het PO protocol voor Corona werd de werkwijze aangepast (o.a. handen wassen, gereedschap ontsmetten, beperking aantal volwassenen, afstandsregels). De tuinen van Pius X en Regenboog zijn gebruikt door de betreffende vrijwilligers. Een groot deel van de oogst is naar de Voedselbank gegaan.
Alle basisschoolkinderen hebben bij elkaar onder schooltijd, in klassenverband, ongeveer 550 bezoeken gebracht aan de moestuintjes. In 2019 was dat aantal 1600! Daarnaast zijn deze kinderen alleen op zaterdagmorgen tijdens de open tuinmomenten geregeld met hun tuintje bezig geweest (naar schatting bijna 100 bezoeken. De Vlinderboom en Donatushof zijn volgens de planning in juli gestopt.

Op het terrein van de Veldschuur hebben de kinderen ook kennis gemaakt met honingbijen, solitaire bijen, akkerbouwgewassen, asperges, fruitgewassen, kruiden, geneeskrachtige planten en diverse andere gewassen.

Het gewasassortiment en de rassenkeuze wordt jaarlijks verbeterd op basis van voortschrijdend inzicht. Door Corona is de inbreng van de totaal 25 vrijwilligers beperkter geweest. In oktober zijn een 9-tal ter inspiratie naar de film “De Schooltuin” geweest De diversiteit van activiteiten bleef gelijk. Na wederom een zeer droog en heet seizoen is er weer geregeld beregening uitgevoerd. Vrijwel alle tuintjes zijn na het oogstseizoen ingezaaid met groenbemesters.

Er is een, vanwege Corona aangepaste, maar zeer succesvolle open avond geweest op 29 juni.

De moestuintjes in Huissen: De Moeshoeve

Sinds 2017 heeft Stichting Lingewaard Natuurlijk ook een ruime plek om kinderen uit Huissen de gelegenheid te geven een eigen stukje grond te bewerken. In tegenstelling tot de situatie in Bemmel is er in Huissen geen samenwerking met basisscholen; de moestuintjes zijn voor individuele kinderen opengesteld. De kinderen werden door een (groot)ouder begeleid. Daarnaast worden de kinderen door enkele vrijwilligers geholpen.

Het vierde seizoen van de Moeshoeve in 2020 begon goed: veel deelnemers van afgelopen jaar gaven een vervolg aan hun tuintje. Er sloten ook een aantal “nieuwe” kinderen aan, waarmee we op een totaal van 17 jonge tuinders uitkwamen. Voor een aantal was de te bewerken oppervlakte te groot, deze deelden een tuintje met een andere jonge tuinder. De kruidentuin en de demonstratietuin voor granen deden het goed.

Vanwege Corona was een aantal zaken anders dan afgelopen seizoenen. Zo visten we achter het net voor wat betreft de compostverdeling, maar in plaats daarvan kregen we wel een lading stalmest van koeien en schapen! De lessen bedoeld voor een aantal groepen van Huissense basisscholen vonden ook geen doorgang. Hoewel de jonge tuinders niet onder alle Coronabeperkingen vielen, was dit voor de begeleiders en vrijwilligers wel anders. Laten we hopen dat volgend seizoen Corona in de hand is.

2.4 Stagebegeleiding

In 2020 hebben “slechts” 3 studenten voor hun studie een van hun stages uitgevoerd bij onze stichting, waarvan 2 studenten met als studierichting Eco en Wildlife. De begeleiding werd voornamelijk digitaal uitgevoerd en duurt tot eind januari 2021. De tweede student van Eco en Wildlife is actief in de Bemmelse Waard en Doornik Natuurakkers. De derde student loopt stage in het kader van Bos- en Natuurbeheer, en voert het praktische deel uit in vooral de Gendtse Polder.

2.5 Lezingen

In een normaal jaar worden er in het winterseizoen (oktober t/m maart) in der Veldschuur 6 lezingen verzorgd over een “natuurlijk” onderwerp. In 2020 konden er vanwege de Coronapandemie slechts 3 gehouden worden. Deze werden elk door ongeveer 30 personen bezocht.

- Op 28 januari was Bas Beekers van de Stichting Ark onze gastdocent met het onderwerp “Dood doet leven”
- Op 3 maart was Gerrit Jansen onze gastdocent met een thema over ooievaars in Lingewaard.
- Op 7 oktober was onze Veldschuur Coronaproof ingericht en vertelde gastdocent Jochem Kühnen ons over de gierzwaluw.

Foto Jochem Kühnen

3. Landschap.

Omdat wij het gebiedseigen rivierenlandschap willen behouden en waar mogelijk herstellen.

Fotowedstrijd, Gendtse waard. Foto Jack van Dalen

Als het om het landschap van Lingewaard gaat, is Lingewaard Natuurlijk op twee manieren actief. Aan de ene kant zijn er de “doeners”, die de handen letterlijk uit de mouwen steken om het landschap te verbeteren. Het zijn de snoeiers, de knotters, de heggenvlechters en de zaaiers. Aan de andere kant zijn er de “praters” die met de Gemeente, het Waterschap en andere instanties overleggen om nieuwe natuurprojecten van de grond te tillen of om de belangen van de natuur in geplande projecten zo goed mogelijk te behartigen.

3.1 Knotten, snoeien en vlechten

Knotten in Bemmel en Huissen

Lingewaard Natuurlijk heeft in twee kernen van Lingewaard een actieve knotgroep: Eén in Bemmel en één in Huissen. Het doel van deze knotgroepen is om landschappelijke elementen als rijen knotwilgen in stand te houden binnen Lingewaard. In 2020 hebben deze knotploegen een in meerdere opzichten gedeeld jaar ondervonden. Knotten speelt zich gewoonlijk af in de eerste 3 en de laatste 2 maanden van een kalenderjaar. In 2020 kon het knotwerk in de eerste 3 maanden nagenoeg zoals gepland worden uitgevoerd. De werkzaamheden in de laatste twee maanden werden – in verband met Corona – niet of in kleinere groepjes uitgevoerd.

Knotgroep Bemmel heeft in 2020 t.b.v. het landschapsbehoud 101 wilgen geknot, gemiddeld met 18 vrijwilligers. In Bemmel/Ressen is op de volgende locaties geknot:

- het terrein van Doornik in Bemmel (4 januari),
- langs de Oude Postweg in Ressen (25 januari),
- Buitenzorg in Bemmel (15 februari),
- Defensiedijk in Bemmel (7 maart).
- bij Van Megen (februari), in kleine groepjes uitgevoerd
- bij het Dijkmagazijn (5 tot 12 december), in groepjes van 4 personen.

Knotgroep Huissen heeft dit jaar op een aantal locaties in Huissen en Angeren het landschap verfraaid door het knotten van wilgen. De locaties in Huissen waren:

- Bredestraat (11 januari),
- de Hoeve (1 februari),
- Zeegse Pad (1 februari),
- Laakse Eind (7 maart),
- Park Holthuizen (28 november).

In vijf zaterdagochtenden zijn er in totaal 104 wilgen geknot door gemiddeld 12 vrijwilligers. Het snoeiafval is afgevoerd door de gemeente Lingewaard en in een enkel geval ter plaatse gebruikt voor de aanleg van een (hout)wal.

Snoeien van hoogstamboomgaarden

De hoogstamfruitboom maakt al heel lang deel uit van ons landschap. In de hoogstam-fruitboomgaard staan de bomen verder uit elkaar waardoor het mogelijk is om gras tussen de bomen te laten groeien, waarop het vee kan grazen.

Het fruit groeit hoog op de stam zodat het vee er niet bij kan. De hoogstamboomgaard is de afgelopen eeuw economisch achteropgeraakt bij de moderne commerciële boomgaard. De hoogstam wordt nu nog gewaardeerd als cultuurhistorisch monument in het landschap. Maar dergelijke boomgaarden verdwijnen meer en meer uit het Lingewaardse landschap. Lingewaard Natuurlijk (SLN) vindt het belangrijk dat nog bestaande hoogstamboomgaarden zo mogelijk behouden blijven. Deze boomgaarden, of restanten daarvan, wil SLN koesteren als herinnering aan het verleden maar vooral omdat ze erg belangrijk zijn voor het landschap van de Betuwe. In 2019 is daarom een hoogstambrigade in het leven geroepen, die als doel heeft het in stand houden van zoveel mogelijk hoogstamfruitboomgaarden in Lingewaard. Bij deze boomgaarden is doorgaans sprake van achterstallig onderhoud, omdat de eigenaar niet meer in staat is om goed onderhoud uit te voeren. De opbrengsten van deze bomen zijn marginaal zodat professioneel onderhoud niet haalbaar is.
De vrijwilligers richten zich op achterstallig onderhoud. Zij proberen zoveel mogelijk hoogstamfruitbomen te behouden en in zo goed mogelijke conditie te houden. Zij nemen niet de verantwoordelijkheid van de eigenaren over maar ondersteunen hem bij het onderhoud. Daarvoor gaan zij samen het achterstallige onderhoud uitvoeren, zodat de eigenaar het weer aankan. Incidenteel kan SLN eigenaren wel eens helpen bij bijv. vormsnoei van nieuwe aanplant, maar regulier onderhoud doen de vrijwilligers van SLN in beginsel niet.

Op verschillende plekken in de gemeente zijn al wel andere vrijwilligers actief, maar die richten zich doorgaans op één bepaalde boomgaard en zij verzorgen daarvoor het reguliere onderhoud.

Hoogstamboomgaard in Gendt, onderhouden door wijkbewoners. (Foto Maarten Peters)

De Hoogstambrigade Lingewaard beschouwt de hele gemeente Lingewaard als haar werkgebied. Bij de brigade hebben zich 19 personen aangesloten, de meesten hebben recent of langer geleden een snoeicursus bij Stichting Landschapsbeheer Gelderland gevolgd en anderen baseren zich op praktijkervaring.

De vrijwilligers van de brigade zijn begonnen in december 2019 op Zandvoort met een korte opfriscursus en vervolgens hebben zij zich gericht op verschillende boomgaarden in Flieren en Gendt. De gezamenlijke slotactie van dat seizoen op 21 maart 2020 moest helaas worden afgelast vanwege Corona.

Corona bleef hen daarna parten spelen, maar vanaf 24 november 2020 was het weer mogelijk om in groepjes van 4 te werken. Om toch wel wat te kunnen doen hebben zij daarna de frequentie verhoogd en gingen ze niet alleen op zaterdag, maar ook op dinsdag en donderdag aan de slag. Vanaf 15 december 2020 werden de maatregelen weer aangescherpt en mochten maximaal twee personen samenwerken. Om die reden heeft de brigade sindsdien geen actie meer georganiseerd.
Vanaf de start is gewerkt op een vijftal terreinen, verspreid over de gemeente. De grootte van die boomgaarden varieerde tussen de 10 en 100 bomen en de eigenaren reageerden enthousiast met gebak bij de koffie.

Heggenvlechten in Lingewaard

De gevlochten haag bij kasteel Doornenburg

Een verslag schrijven over het jaar 2020 voor de heggenvlechtbrigade geeft vanzelfsprekend een heel tegengesteld beeld. Waar de vrijwilligers tot maart op meerdere zaterdagen actief geweest zijn met de laatste 50 meters van de vlechtheg bij Kasteel Doornenburg, was het vanaf half maart gedaan met de pret voor het vlechten. Desondanks is de vlechtheg met een lengte van ruim 200 meter wel voltooid, en is er een prachtig stuk cultuurhistorie aan het kasteel toegevoegd. Wandelaars die langs kwamen vroegen uitleg over wat de vlechters aan het doen waren. Ook wilden menigeen weten waar de vlechtheg voor dient en wat de geschiedenis ervan is. Dit bood volop mogelijkheden om er uitgebreid over te vertellen!

In juni zijn de vrijwilligers een zaterdag druk geweest met bosmaaier en heggenschaar om de heg weer vrij te stellen van braam, brandnetel, hop en riet dat tijdens het voorjaar fanatiek heeft gepoogd om de heg te overgroeien. Dit zal de eerstkomende jaren regelmatig moeten worden herhaald om de heg de kans te geven te verjongen en vitaal te worden, waar deze voorheen ernstig verwaarloosd was. De brigade is in de tweede helft van 2020 slechts één zaterdag actief geweest, in een zeer beperkte bezetting. Toen is een begin gemaakt met het vlechten van de meidoornhaag die de parkeerplaats van Fort Pannerden omgrenst. Daarmee is de vlechtbrigade in 2020 op 4 zaterdagen doende geweest met het vlechten. Er is in totaal 75 meter gevlochten en gemiddeld zijn tussen de 5 en 10 vlechters actief met dit prachtige ambacht. Laten we hopen dat 2021 een beter vooruitzicht geeft voor de brigade en dat zij weer aan de slag kunnen gaan met bijl, billhook (Engels kapmes) en zaag. Het heggenvirus is namelijk nog lang niet uitgeroeid! En…. Nieuwe deelnemers en geïnteresseerden zijn altijd welkom!

Gezamenlijk actie uitvoerende landschapswerkgroepen

De gezamenlijke werkdag voor alle snoeiers en knotters uit de diverse werkgroepen stond gepland voor eind maart. De bedoeling was om bij de Brouwketel in Angeren aan de slag te gaan. Edoch, Corona gooide weer roet in het eten. De als jaarlijkse traditie bedoelde activiteit was daarmee van de baan, hopelijk kan deze traditie in wording in 2021 voortgezet worden!

3.2 Plaksche Veld Bemmel

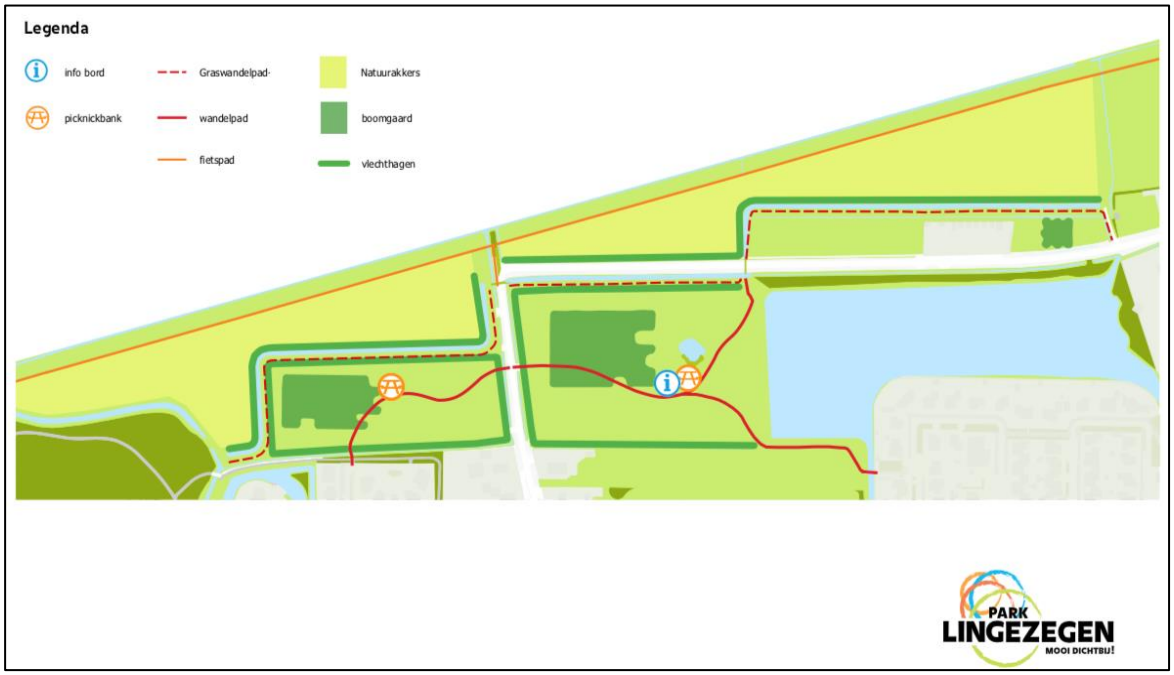

Aan de noordrand van Bemmel ligt het Plaksche Veld, tot 2018 een kale groene vlakte. Gemeente Lingewaard is eigenaar van het gebied. Park Lingezegen heeft het in 2019/2020 als natuurgebied ingericht. De inrichting is mede vormgegeven door Lingewaard Natuurlijk.
Met Park Lingezegen zijn beheerafspraken gemaakt: Lingewaard Natuurlijk gaat het beheer voeren samen met Doornik Natuurakkers. Er is overleg geweest met het Wijkplatform “Bemmel-West“ voor het betrekken van de wijkbewoners bij het beheer. Dit overleg loopt helaas stroef.
De stichting wil het beheer voeren omdat hierin kansen worden gezien voor omvorming van voormalige intensief beheerde landbouwgrond naar een landschap dat hoort bij de streek, voorziet in de lokale uitloopbehoefte/recreatie én kansen biedt voor terugkeer van een grotere biodiversiteit. De (toekomstige) indeling van het gebied:

- 2 akkertjes voor oude graansoorten;
- 2 veldjes voor klein fruit/ bloemen;
- 2 bloemrijke graslanden;
- 3 boomgaarden;
- klimaatbos
- kraamkamers voor bloemzaden
- (vlecht)heggen
- watergangen en poelen;
- bijenhotel met bijenbomen
- bijenheuvel
- banken
- informatiepaneel
- speeltoestellen (in de poel)

Plaksche Veld is gemaaid en geharkt door vrijwilligers, foto Titia Wiggers.

Dit maaisel wordt niet afgevoerd maar gebruikt als voeding voor de fruitbomen en gedeeltelijk op hoopjes gestort. Het beheer is gericht op een zo natuurlijk mogelijk proces, waarbij rekening gehouden wordt met de huisvesting van egels en insecten. Dit is een pilot. Bij goed functioneren overweegt Park Lingezegen om dergelijk beheer vaker toe te passen.

Het beheer van de akkertjes en 2 percelen naast het woonwagenkamp aan de Plakselaan zal worden uitgevoerd door Doornik Natuurakkers om er natuurakkers te beheren met als doel het herstellen van oude akkerflora.

In overleg met “Heem” zijn 2 kraamkamers voor zaaigoed aangelegd. Door de te natte periode is het inzaaien uitgesteld tot voorjaar 2021. Eind 2020 is besloten om een deel van het gebied in te planten als “Klimaatbos”. Het ontwerp en beplantingsplan van het bos is opgesteld van Doornik Natuurakkers en vrijwilligers van Lingewaard Natuurlijk.

Het bijenhotel is niet zoals gepland in 2020 geplaatst wegens de Coronaregels. Dit wordt 2021. Er is subsidie aangevraagd voor het oprichten van een ‘Hoogstambrigade”. Deze aanvraag wordt in 2021 afgewikkeld.

3.3 Project Landschapsinventarisatie

In 2019/2020 is het landschapsinventarisatieproject uitgevoerd door ongeveer 20 vrijwilligers. Zij hebben alle kleine landschapselementen in het buitengebied van Lingewaard in kaart gebracht: Alle bomen, boomgaarden, struiken, singels en heggen – voor zover zichtbaar vanaf

de openbare weg – zijn geïnventariseerd. Het project werd begeleid door Landschapsbeheer Gelderland, gefinancierd door de gemeente Lingewaard en afgestemd met de agrarische belangenorganisatie LTO. Het idee achter dit project is, dat door de situatie van dat moment vast te leggen er een goed uitgangspunt wordt gecreëerd voor besluitvorming over behoud, beheer en ontwikkeling van ons rijke landschap. Het resultaat is een in GIS geïnventariseerd landschap. De inventarisatie is als database opgeleverd aan de gemeente. De gegevens zijn ook te raadplegen door alle inwoners van de gemeente in een zogeheten webapplicatie.
De database is via deze link te benaderen.

Als gevolg van de Coronapandemie werden de resultaten niet breed gepresenteerd. We hadden een grootse bijeenkomst op 18 maart 2020 gepland in de Veldschuur voor alle mogelijk betrokkenen, voor de presentatie van de inventarisatie en een gesprek over mogelijke vervolgacties. Deze bijeenkomst ging helaas niet door.

Om toch aandacht te besteden aan de inventarisatie is een fotowedstrijd georganiseerd voor alle bewoners van Lingewaard, waar ook de link naar de inventarisatiegegevens op de website naar Lingewaard Natuurlijk bekend werd gemaakt. Resultaat van deze fotoactie: prachtige foto's en enthousiaste berichten over ons landschap maar vrijwel geen reactie op de inventarisatielink.

De mooiste foto’s zijn beloond met een prijsje. Hieronder een fantastisch plaatje met de Konik-paarden in de Bemmelse Waard en de opkomende zon op de achtergrond.

Fotowedstrijd, Bemmelse Waard, foto Rolan van Ierland.

Aan de hand van de resultaten heeft Stichting Lingewaard Natuurlijk een aantal “kansen” voor het landschap gedefinieerd: Waar is (verdere) natuurlijkontwikkeling mogelijk? En welke landschapselementen verdienen extra aandacht?

Op 9 juli was er een fysiek overleg tussen het bestuur van Lingewaard Natuurlijk en de gemeente. In dit overleg is het volgende afgesproken over de verdere uitwerking van de kansen voortvloeiende uit de inventarisatie:
“*Om kansen uit de inventarisatie op korte termijn daadwerkelijk te realiseren heeft de gemeente een kaart met eigendommen van de gemeente en het waterschap gemaakt. Deze kaart kan benut worden om te kijken waar kansen op korte termijn gerealiseerd kunnen worden. Focus ligt op versterking van groenblauwe linten langs bermen en schouwpaden, tijdelijke natuur op braakliggende terreinen en locaties voor planten bomen/bos.*”
Kortom: volop medewerking vanuit de gemeente.

In oktober werd opnieuw een bijeenkomst gepland met ongeveer dezelfde doelstelling als die van maart. Nu met een heel kleine kring betrokkenen. Ook deze bijeenkomst werd op het laatst geannuleerd. In oktober heeft er wél digitaal overleg plaatsgevonden met het Waterschap over een beter ecologisch beheer van de schouwpaden.

Uiteindelijk is de werkgroep Landschap van Lingewaard Natuurlijk op 9 december samengekomen om verder te komen tot mogelijk concrete acties. Uit dit overleg is het document “Suggesties voor bijdragen aan het landschap na landschapsinventarisatie " ontstaan. Wij zijn met de gemeente in overleg om een digitaal overleg te starten om toch enige voortgang te betrachten met uitvoering van de kansen.

3.4 Wandelroutes

Lingewaard Natuurlijk heeft zich ingezet voor het herstel van het oude kerkpad Teselaar-de Pas te Bemmel. Dit kerkpad maakt onderdeel uit van een ommetje dat wij willen laten lopen via de NH Kerk en de Waaldijk naar de Pas. De gemeente heeft laten weten daar nu niet aan mee te werken, maar dit op te pakken bij de realisatie van woningbouw aan de Zandsestraat en de dijkversterking.
De voorbereidingen voor het beoogde klompenpad Angeren-Huissen zijn in een vergevorderd stadium. Overigens zal de 11 km lange wandelroute “steenoven- en hofstedepad” gaan heten, omdat het pad te weinig onverharde delen bevat om officieel de naam “klompenpad” te mogen voeren. Realisatie is in 2021 te verwachten.

De gewenste wandelroute Bemmel Noord → De Ward is onderwerp van overleg met de gemeente. In 2020 zijn enkele gesprekken gevoerd over de mogelijkheid om de route langs het fietspad te realiseren, door het aan te leggen tunneltje onder De Plak. Dit lijkt niet mogelijk. Het overleg loopt.

3.5 Uiterwaarden

Stichting Lingewaard Natuurlijk was ook in 2020 weer actief betrokken bij de plannen voor inrichting en beheer van de uiterwaarden in de gemeente Lingewaard. Bestuursleden van de stichting maken deel uit van de stuurgroep Bemmelse Waard en de klankbordgroepen voor de Gendtse Waard en de Angerensche en Doornenburgsche Buitenpolder.

Bemmelse Waard

In april werden grote grazers (Konik-paarden) in het gebied losgelaten. Dit geeft weer een extra dimensie aan de beleving van het gebied.

De plannen voor de aanleg van een vlonderpad langs de strang werden geschrapt, omdat dit het leefgebied voor broedende watervogels te veel zou aantasten.

Gendtse Waard

In 2020 is het ontwerp bestemmingsplan Gendtse Waard in de klankbordgroep besproken.
In de Gendtse Waard zal zand worden gewonnen door K3 samen met steenfabriek
De Zandberg. De Gendtse Waard heeft de potentie en ruimte voor natuurontwikkeling en waterberging. Het voornemen is om het westelijke deel van de Gendtse Waard te her ontwikkelen. De wens is om meer ruimte te bieden aan de dynamische riviernatuur, de recreatieve waarden van de uiterwaard te vergroten en de beleving van het cultuurhistorisch landschap te behouden en te versterken.
De gemeente wil de steenoven in de Gendtse Waard als gemeentelijk monument behouden. Lingewaard Natuurlijk is betrokken bij het overleg met Staatsbosbeheer daarover.

Angerensche en Doornenburgsche Buitenpolder

Fotowedstrijd, polder Angeren, foto Marloes Molthof

Met de herinrichting van het terrein van Steenfabriek Huissenswaard is volgens de planning begonnen. De start van de kleiwinning heeft wat op zich laten wachten. Dat had voornamelijk te maken met projecten in de omgeving die niet zo snel zand en klei nodig hadden als eerder gedacht. In februari 2020 is alsnog begonnen met de kleiwinning.

3.6 Overige projecten

In 2020 heeft Lingewaard Natuurlijk overlegd/geadviseerd/zich ingezet voor onderstaande projecten:

Levend Landschap Gendt-Doornenburg

Landschapsbeheer Gelderland is in opdracht van de gemeente begonnen met het opstarten van het project Levend Landschap Gendt-Doornenburg. Een eerste overleg heeft in 2020 plaats gevonden. Lingewaard Natuurlijk is betrokken bij dit project. Onderdeel ervan is het plan om tot oprichting van een Biodiversiteitswerkgroep te komen.

Aloysius locatie Huissen

Lingewaard Natuurlijk heeft mede geadviseerd over het project “Herontwikkeling Aloysius locatie Huissen”.

Pannerdensch Kanaal

Op 10 maart heeft Lingewaard Natuurlijk – tijdens de inloopavond over de aanpak van het Pannerdensch Kanaal – ideeën ingeleverd over kennis en educatie over het Pannerdensch Kanaal. SLN suggereerde o.a. fiets- en wandelroutes langs het kanaal bij de Roswaard en langs de oude steenoven.

Bermbeheer

SLN is in gesprek met de gemeente over o.a. bermbeheer. Ook hebben wij gesprekken gehad met de bioloog en met bestuurders van het Waterschap. Een eerste aanzet voor een beter beheer van de schouwpaden is daarmee gelegd.

Bloemenranden

SLN heeft het initiatief van de bewoners van de Wardstraat in Bemmel voor de aanleg ven een bloemenrand in het openbaar groen langs de Wardstraat gesteund. Er is overleg gevoerd met de gemeente, advies gegeven en geholpen met het inzaaien.

Bloemrijke akkerranden

Vrijwilligers van Lingewaard Natuurlijk hebben deelgenomen aan de door de Agrarische Natuurvereniging georganiseerde akkerranden dag op 17 augustus bij De Woerdt in Ressen. De voortgang van het project akkerranden is besproken met de gemeente. Het voornemen was om afspraken te maken over beheer/behoud van ingezaaide akkerranden met de agrariërs, omdat in de praktijk vaak al na enkele jaren de akkerranden weer verdwenen zijn.

Lokale Adaptatiestrategie Lingewaard (LAS)

De gemeente Lingewaard is bezig om een LAS op te stellen, die als doel heeft een klimaatbestendig en waterrobuust Lingewaard in 2050 te bereiken. SLN heeft deelgenomen aan het onlineklimaatgesprek op 19 oktober 2020. In dat gesprek hebben we o.a. aandacht gevraagd voor de droogteproblematiek. Die is in Lingewaard o.i. het meest urgent van alle klimaateffecten. Daar waar geen aanvoer van water is, vallen sloten en wielen droog. Dit heeft bijvoorbeeld gevolgen voor de rabatten in de Ward en landschapselementen langs de sloten. Dat leidt ertoe dat soorten verdwijnen, zoals de tureluur, de kievit en de grutto.

Woningbouw Zandsestraat Bemmel

Lingewaard Natuurlijk heeft een zienswijze ingediend op het plan Woningbouw Zandsestraat Bemmel. Het plangebied is onderdeel van het Nationaal Landschap de Gelderse Poort. Lingewaard Natuurlijk is *tegen* het realiseren van bebouwing in een gebied dat is aangewezen als nationaal landschap. De gemeente heeft daarop gereageerd met de mededeling dat zij de woningbouwplannen wel willen gaan realiseren. Lingewaard Natuurlijk zal daar t.z.t. bezwaar tegen kunnen maken.

Samenwerking met Lingewaard Energie

Op 26 februari 2020 heeft overleg plaatsgevonden met Lingewaard Energie. Punten van het overleg: samenwerking, steun realisatie zonnepark, participatie inwoners en draagvlak bij achterbannen Lingewaard Natuurlijk en Lingewaard Energie. Afgesproken is om dit in de Werkgroep Landschap te bespreken en daarna met Lingewaard Energie weer aan tafel te gaan. Door de Coronamaatregelen heeft dit niet in 2020 plaatsgevonden.

Zonneparken

SLN heeft in 2020 geadviseerd over de landschappelijke inpassing van het zonnepark bij de rioolzuivering in Gendt. De inbreng wordt meegenomen bij de uitwerking van het ontwerp. Dit volgt in 2021.

Windparken

SLN neemt deel aan de klankbordgroep van Windpark Caprice. Ons is gevraagd onze mening te geven over het project en met name de hoogte van de turbines. Wij hebben daarbij verwezen naar de visie van Lingewaard Natuurlijk zoals wij die op 23 januari 2019 hebben toegezonden aan de gemeente: "*Wij vinden het belangrijk dat de gemeente richting geeft aan de locaties en de voorwaarden bepaalt. In Lingewaard zijn diverse initiatieven gestart voor de aanleg van windmolens. Deze initiatieven worden nu elk afzonderlijk in procedure gebracht. Dat is o.i. onwenselijk. De kans op ongewenste ontwikkelingen is daarbij aanwezig omdat er nog geen afwegingskader door de gemeente is opgesteld. Voor een goede landschappelijke inpassing en voor de leefomgeving (draagvlak) is het belangrijk dat de gemeente de regie neemt en locaties bepaalt. SLN is niet tegen zonnevelden of windparken. Ze bieden een schone en duurzame manier om elektriciteit op te wekken. Maar niet in de natuurgebieden.*"

3.7 Omgevingsvisie levendig Lingewaard

De gemeente Lingewaard is op het moment bezig met het opstellen van de omgevingsvisie voor de hele gemeente. Dit is een strategische visie voor de lange termijn en voor de gehele fysieke leefomgeving van de gemeente Lingewaard. Op bijeenkomsten in 2019 hebben leden van de werkgroep Landschap van SLN input gegeven voor de omgevingsvisie.

Ook onze notitie over zonnevelden en windparken is ingebracht: Wij hebben er bij de gemeente nogmaals op aangedrongen om -voorafgaande aan het in behandeling nemen van aanvragen voor zonnevelden en windparken- gemeentelijk beleid vast te stellen voor de beste locaties voor windparken in de gemeente. Wij zijn er voorstander van dat dit op een centrale plek in de gemeente is en niet overal enkele turbines. Op veel plekken in de gemeente turbines plaatsen is verstorend voor het landschap en de ecologie.

In juni heeft Lingewaard Natuurlijk een open brief aan de gemeente en de inwoners van Lingewaard geschreven. De strekking daarvan:
Ons landschap wordt bestemd voor allerlei zaken. Het lijkt erop of in Lingewaard 'alles overal kan'. Wij maken ons grote zorgen over de leefbaarheid in Lingewaard. Daarom de volgende oproep aan de gemeente: Maak eerst een omgevingsvisie waarin alle aspecten van de ruimtelijke invulling en het leefklimaat in Lingewaard op een evenwichtige wijze aandacht krijgen.

Hierover heeft een gesprek plaatsgevonden met de wethouder. Helaas heeft dit niet geleid tot aanpassing van het beleid van de gemeente. Desondanks blijft SLN zich bij overleggen met de gemeente inzetten voor een natuurlijker Lingewaard. Op 29 september 2020 hebben leden van de werkgroep Landschap samen met andere belanghebbenden een evaluatiegesprek gehad over het Landschapsontwikkelingsplan. Het was een goed overleg. De resultaten worden meegenomen bij het opstellen van de Omgevingsvisie. In 2020 heeft Lingewaard Natuurlijk ook deelgenomen aan de vervolgbijeenkomst, de zogenaamde “Omgevingslabs” Deze zijn onderdeel van het opstellen van de omgevingsvisie.

4. Natuurbeleving

Omdat wij iedereen willen laten genieten van de natuur.

Klompenwaard, Doornenburg.

Lingewaard Natuurlijk wil jong en oud de natuur laten beleven door middel van het organiseren van excursies door de natuurgebieden van Lingewaard. Deze die starten vanuit het natuurmuseum Het Dijkmagazijn, vanuit het bezoekerscentrum De Veldschuur of vanaf een afgesproken plaats dicht bij een van de andere natuurgebieden die Lingewaard rijk is. Bovendien geeft ons natuurmuseum in Het Dijkmagazijn vooral aan jongeren een extra dimensie aan beleving van de natuur door niet alleen de ogen maar ook het gehoor en de tastzin van de bezoekers in te zetten.

4.1 Publieksexcursies

Net als in voorgaande jaren was er ook voor 2020 elke maand een publieksexcursie gepland in een van de natuurgebieden die Lingewaard rijk is. Maar 2020 bleek een mager jaar voor wat betreft deze struintochten. In dit jaar konden van de geplande maandelijkse publieksexcursies slechts enkele doorgaan, met een kleiner aantal deelnemers vanwege de Coronamaatregelen.

Er waren ook enkele aanvragen voor besloten groepen, maar ook deze konden uit oogpunt van veiligheid en gezondheid niet doorgaan.

Ondanks de goede voornemens van Stichting Fort Pannerden en Stichting Lingewaard Natuurlijk, om in 2020 beter met elkaar samen te werken, bleven aanvragen voor excursies in de Klompenwaard ook hier door de uitzonderlijke omstandigheden achterwege.

Koraalzwam, Bemmelse Waard

4.2 Het Dijkmagazijn

Het Dijkmagazijn wordt gerund door zes vrijwilligers. In het Dijkmagazijn is een permanente tentoonstelling ondergebracht die informeert over het rivierenlandschap De Gelderse Poort waarvan Lingewaard deel uitmaakt. Vanwege de maatregelen rondom het Coronavirus was het Dijkmagazijn in 2020 helaas alleen op de zondagen vanaf 1 januari tot 15 maart, en vanaf 9 september tot en met 27 september open. In de tussenliggende periode is het Dijkmagazijn wel bezocht door kinderen die met een struintocht hebben meegedaan of via de Natuur- en Milieu Educatie.

Het bezoekersaantal in 2020 was 316, tegenover bijna 1500 bezoekers in 2019. Het totaal aantal bezoekers sinds april 2001 op 31-12-2020 is 86.065. De bezoekers van het Dijkmagazijn zijn vooral fietsende passanten van middelbare leeftijd. Het zijn mensen uit het hele land. Zij verblijven vaak in hotels, B&B's en campings in de regio. Zij bezoeken ons ook dankzij de informatie op de website. Ook het aantal kinderen dat het Dijkmagazijn bezocht viel tegen. De kinderen die kwamen waren veelal de kinderen die aan een struintocht hadden deelgenomen of die voor een NME-les het museum bezochten. Vanwege deze "Coronadip" in het aantal bezoekers werd besloten het Dijkmagazijn op de woensdagmiddagen gesloten te houden. Regelmatig kwamen er in het weekend wel gezinnen met kinderen.

Er zijn 4 struintochten/excursies vanuit het Dijkmagazijn in het ooibosje in de Bemmelse Waard geweest. Deze tochten zijn gegidst door een van onze vrijwilligers. De meeste geplande tochten werden echter geannuleerd vanwege het Coronavirus. Hopelijk zal in de loop van 2021 het Covid-19 tij keren.

5. Natuurbescherming

Omdat wij betere voorwaarden willen creëren voor kwetsbare flora en fauna in Lingewaard.

5.1 Herstel Biodiversiteit

Stichting Lingewaard Natuurlijk streeft naar biodiversiteitsherstel in Lingewaard. Wij denken daarbij aan ecologische verbindingen tussen de uiterwaarden, Park Lingezegen, Linge-zone en kleine landschapselementen. Een groenblauwe dooradering via de watergangen en de schouwpaden is een grote wens.

Lingewaard Natuurlijk heeft op 20 januari 2020 samen met de gemeente Lingewaard een informatiemiddag georganiseerd over de mogelijkheden voor een beter ecologisch beheer van de openbare ruimten. De presentatie werd verzorgd door de heer Knoops van Heem. Als vervolg daarop zijn gesprekken gestart tussen de Gemeente, het Waterschap en Lingewaard Natuurlijk om concretere stappen van beter ecologisch beheer van de openbare ruimte in Lingewaard te bespreken.

Op 27 oktober heeft overleg plaatsgevonden met Waterschap Rivierenland. Digitaal overleg over ecologisch beheer van de schouwpaden in de gemeente Lingewaard. We hebben samen gesproken over de mogelijkheden en onmogelijkheden van een ander beheer van dijken, zomerdijken, sloten en schouwpaden. De medewerkers van het Waterschap zullen onze wensen intern bespreken. Er is een vervolgoverleg gepland in 2021.

5.2 Nestkasten voor bedreigde soorten

Vóór aanvang van de werkzaamheden in de Gendtsche Oeverwal in 2016 heeft Lingewaard Natuurlijk een aantal maatregelen getroffen om bedreigde diersoorten te helpen: Er zijn nestkasten opgehangen voor steenuilen en vleermuizen en een steile zandige oever van de Waal is hersteld, zodat er weer oeverzwaluwen kunnen broeden. Sindsdien worden de nestkasten 2 keer per jaar onderzocht op “bewoning”.

Rijkswaterstaat heeft ons gevraagd om beschermende maatregelen uit te voeren voor steenuilen en huismussen in verband met het doortrekken van de A15 in oostelijke richting. In 2019 hebben vrijwilligers 6 steenuil-nestkasten en 8 huismus-nestkasten gebouwd en langs de route opgehangen in Haalderen, Bemmel en Angeren. Begin 2020 zijn hier nog 2 kerkuil-nestkasten aan toegevoegd. Hiermee zijn alle kasten in het kader van project ViA15 geplaatst.

Halverwege maart werden beperkende maatregelen van kracht vanwege het Coronavirus. Voor de vleermuizen zijn geen nieuwe kasten geplaatst en de geplaatste kasten zijn niet gemonitord. Het jaar 2020 hebben we dus niet gemonitord en ook moest het plaatsen van steenuil-nestkasten in het kader van “Lingewaard in het Groen” uitgesteld. In 2021 hopen we zowel het plaatsen van deze nestkasten als het monitoren weer op te kunnen pakken.

5.3 Bijen

Solitaire Bijen

De solitaire bijen in de nestblokken van het insectenhotel bij de Veldschuur hebben het in 2020 weer prima gedaan. Zowel de Osmia bicornis als de Osmia cornuta waren aanwezig.

Opmerkelijk was wel dat bij de oogst van de cocons ook cocons van de bladsnijdersbij gevonden werden. Een teken dat het met de biodiversiteit rondom de Veldschuur goed gaat, in die zin dat ook de bladsnijdersbij zich hier thuis voelt, er voldoende voedsel voor deze bijen is en dat zij kunnen zorgen voor nakomelingen. Toch een bijzondere constatering!

Maar niet alleen de bladsnijdersbij, ook de Osmia’s hebben niet te klagen over aanbod en variatie in stuifmeel en nectar van de diverse planten, struiken en bomen. Immers nectar is het voedsel voor de bij zelf en het stuifmeel is het voedsel voor haar nakomelingen.

Ontwikkeling cocons

Het uitzetten van de ca. 1.200 cocons in het voorjaar verliep goed. Er was gewacht met het uitzetten tot er in de directe omgeving voldoende stuifmeel voor de bijen voorhanden was. Binnen de kortste keren kon een enorme vliegactiviteit worden waargenomen, waarbij de Osmia's het stuifmeel in de nestgangen van de nestblokken brachten. Als er dan voldoende stuifmeel in de nestgang is, wordt het eitje hierin gelegd en kan de ontwikkeling van de nieuwe bij zijn gang gaan. Het tussenschotje wordt dichtgemetseld en de volgende fase kan beginnen. Weer stuifmeel verzamelen, eitje leggen en zo doorgaan tot de nestgang helemaal gevuld is. Alhoewel …. Niet helemaal. In het laatste tussenschotje wordt namelijk geen stuifmeel en geen eitje gelegd. Dit om de natuurlijke vijanden zoals in dit geval de vogels te foppen. Mezen en spechten zijn dol op de bijenlarven en -cocons. Het aangebrachte gaasscherm en het kunstgaas aan de voorzijde van het insectenhotel beschermen de cocons voldoende.

Informatieverstrekking m.b.t. de solitaire bijen

In 2020 kon door de Coronapandemie geen mondelinge informatie verstrekt worden aan de schooljeugd die de Natuur- en MilieuEducatie (NME) lessen zouden volgen. De bezoekers moesten genoegen nemen met de informatieborden in en rondom het insectenhotel.

Nieuwe opzet nestblok en kunststof legbuisjes

In het kader van innovatie en kijken naar nieuwe mogelijkheden werd aansluiting gezocht bij een landelijke proefopzet met betrekking tot het gebruik van kunststof legbuisjes. Wonderwel werd er door de bijen druk gebruik van gemaakt en bleken deze kunststofbuisjes van waarde voor de bijen te kunnen zijn. Later bij de coconoogst zou echter blijken dat er toch wat meer parasieten en mijten in deze buisjes voorkwamen. Over de vervolginzet van deze buisjes wordt een nader onderzoek ingesteld.

Jaarlijkse workshop coconoogst

De workshop Oogsten van de cocons kon dit jaar als gevolg van de Coronapandemie niet gehouden worden. Helaas een boeiend schouwspel kon niet doorgaan. Een van vrijwilligers heeft daarom de zorg voor het oogsten van de cocons op zich genomen. De kwaliteit van de cocons was weer prima, het soortelijk gewicht en het aantal cocons vertoonde een bijna gelijke tred met de resultaten uit voorgaande jaren.

Op naar een nieuw seizoen

Na de reiniging van de nestgangen en het schonen van de cocons, zijn de cocons in de geconditioneerde bewaring gegaan en blijven daar tot het voorjaar om straks weer een nieuwe populatie solitaire bijen te kunnen vormen. Deze kunnen dan weer hun waardevolle bijdrage

kunnen leveren aan de bestuiving van de bloemen, bloesems, struiken en gewassen rondom de Veldschuur. Op deze wijze blijven de bloemen bloeien en zaden vormen, maar ook de groenten en vruchten kunnen blijven groeien.
Zie hier het resultaat op microniveau van de inzet van solitaire bijen en bijen in het algemeen als een niet te onderschatten schakel in de gehele voedselvoorziening.

Honingbijen

Op het terrein van de Veldschuur staat de bijenstal “Bij mag er zijn”, waarin enkele volken honingbijen zijn gehuisvest. De volken worden onderhouden door onze “huisimker”, een vrijwilliger die ook lid is van de imkervereniging Oost-Betuwe.

2020 was een vreemd bijenjaar, dat mag duidelijk zijn: De Natuur- en MilieuEducatie-lessen over de honingbij konden niet doorgaan en de kinderen die normaal toch altijd aanwezig waren om een kijkje te nemen in de bijenstal, werden erg gemist. Ook kon er geen publiek aanwezig zijn bij het honing slingeren. Gelukkig werd er wel een open dag voor de moestuinen georganiseerd, waarbij de bezoekers ook een kijkje konden nemen in de bijenstal.

De bijen hebben zich er niets van aangetrokken. Het voorjaar kwam wat laat op gang en een enkele bijenvolkjes hebben de winter niet overleeft, mede door het bezoek van muizen.

Omdat in voorgaande jaren enkele vrijwilligers een bijensteek opliepen, besloot de imker gefaseerd over te schakelen naar een andere bijensoort. Het introduceren van de Carnicabij, een bijensoort die rustiger is en minder agressief, is voor 70 % geslaagd. In het jaar 2021 gaat de imker mogelijk ook de Buckfast bij introduceren.

Het zwermen van de bijen bleef dit jaar beperkt tot drie. Bijen zwermen uit als er een tweede koningin in de kast voorkomt. De honingopbrengst viel dit jaar wat tegen, maar dit is ook niet het hoofddoel van het houden van bijen.

De huisimker kijkt met enthousiasme uit naar het jaar 2021, waarin hij hoopt op meer open dagen en/of meer momenten waarop het honing slingeren met publiek mogelijk is.

5.4 Lingewaard Doet

De gemeente initieert jaarlijks de actie Lingewaard Doet. Daarbij krijgen inwoners een cheque thuisgestuurd die zij kunnen doneren aan een initiatief van inwoners. Er is een initiatief ingediend voor het plaatsen van een bijenhotel bij de Moeshoeve in Huissen. Hiervoor is het benodigde geld ingezameld. Door de Coronapandemie is de uitvoering -evenals de plaatsing van een bijenhotel op het Plaksche Veld in Bemmel- uitgesteld tot in 2021.

6. Activiteiten in/om de Veldschuur

6.1 In de Veldschuur

De activiteiten in de Veldschuur waren in 2020 vanwege het Coronavirus erg beperkt. Organisaties en families die een natuur gerelateerde activiteit in of om de Veldschuur wilden houden, hebben massaal deze bijeenkomsten geannuleerd. Er zijn slechts 9 bijeenkomsten gehouden. Wel zijn de deelnemers aan de Vogelcursus en Gidsencursus 4 respectievelijk 8 avonden fysiek - onder Coronaregime - bijeen geweest. Het aantal gastvrouwen/-mannen is gelijk gebleven: 1 vrijwilliger heeft bedankt, maar er is ook 1 bijgekomen. Om de moed er bij de gastvrouwen/-mannen in te houden is op 13 augustus - tussen 2 Covid-golven - een bijeenkomst voor deze vrijwilligers gehouden. Niet iedereen was hierbij aanwezig vanwege de angst voor Corona.

Een aantal dames heeft het klussenteam de helpende hand toegestoken door de verrijdbare kasten te schilderen.

6.2 Klussenteam

Ook het klusteam ondervond hinder van de Coronapandemie en ernstige ziekte van een van de vrijwilligers, maar heeft onder Coronaregime toch een aantal in het oog springende activiteiten uitgevoerd:

- Verlichting en elektra bedrading in het Dijkmagazijn en Veldschuur.
  De bestaande elektrische bedrading in de Veldschuur was niet meer veilig. De bedrading en verlichting in het Dijkmagazijn is door een vrijwilliger met elektrokennis en -vaardigheden in orde gemaakt. In Veldschuur is verlichting aangebracht in overleg met onze coördinator gastvrouwen/-heren, beheerder Veldschuur en een externe interieurstyliste.
- Kasten Veldschuur.
  2 vrijwilligers met een bouwkundige en timmermansachtergrond hebben 4 verrijdbare kasten gemaakt: 2 garderobe en 2 kasten voor boeken e.d. Alle 4 de kasten worden aan de achterzijde voorzien van metalen schilderijen, waarbij elk schilderij op kunstzinnige wijze een van de uiterwaarden van de gemeente Lingewaard uitbeeldt. De schilderijen zijn in 2019 geschonken door K3 vanwege ons jubileum.
- Nestkasten, Voederhuisjes en Bijenhotels
  Er zijn 25 stuks mezenkasten en 25 stuks voederhuisjes gemaakt, deze zijn bestemd voor de verkoop. Voor het project “Lingewaard in het Groen” zijn 20 steenuil-nestkasten gemaakt. Als de Lock down dit (binnenkort) toelaat, gaan we deze plaatsen in vrijwel alle kernen van Lingewaard. In de planning voor het voorjaar van 2021 staat een tweetal bijenhotels, te plaatsen in Bemmel op het Plaksche Veld en in Huissen op de Moeshoeve.
- In de polder bij het Dijkmagazijn is het bruggetje over de sloot aan vervanging toe. Het oude is te gevaarlijk voor de kinderen. Het materiaal voor de nieuwe brug is al aanwezig.

7. Public Relations

7.1 Beheer website

In de zomer van 2020 is onze website www.lingewaardnatuurlijk.nl in eigen beheer helemaal opnieuw gebouwd.

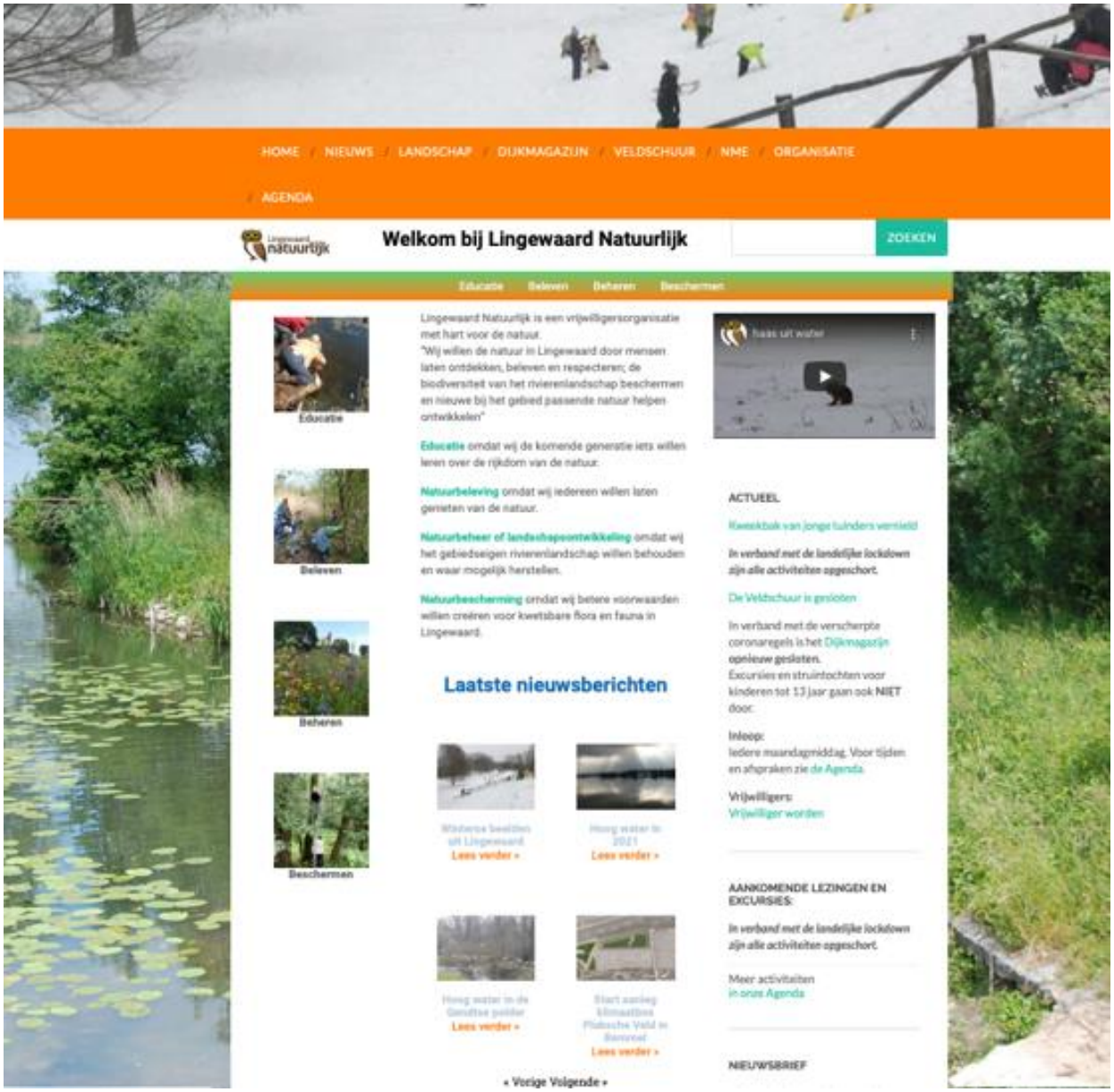

De belangrijkste veranderingen voor de bezoeker op de homepagina zijn:

- Meer visualisatie in de vorm van afbeeldingen en filmpjes
- Hoofdpagina's Nieuws, Landschap, Dijkmagazijn, NME, Organisatie en Agenda, die direct op de homepage in het menu kunnen worden geopend
- De 4 hoofdgroepen Educatie, Beleven, Beheren en Beschermen, waarmee wij onze doelen willen bereiken worden direct getoond.
- NME-planning is direct toegankelijk voor leerkrachten basisonderwijs
- Rubriek Actueel met eerstkomende activiteiten en of mededelingen
- Titels van de 4 laatste nieuwsberichten (voorzien van een afbeelding), waarna kan worden doorgeklikt naar het betreffende artikel

Onder elke hoofdgroep hangen weer submenu's, zoals het schema hieronder laat zien.

7.2 Beheer Facebook

De facebookpagina van Stichting Lingewaard Natuurlijk is dit jaar niet actief geweest wegens technische problemen bij het aanmelden. Hopelijk wordt dit probleem in 2021 opgelost. Er is in ieder geval een nieuwe vrijwilliger bereid gevonden om facebook bij te houden.

7.3 Persberichten en mailings

In 2020 stuurden we regelmatig berichten uit om de inwoners van Lingewaard te attenderen op onze activiteiten: De struintochten, de lezingen, workshops, en andere activiteiten. Helaas moesten veel aangekondigde activiteiten wegens Corona worden afgelast. De persberichten werden in de meeste gevallen gepubliceerd in Het Gemeentenieuws en af en toe in De Gelderlander. Op onze website zijn ook alle persberichten vermeld. Daarnaast zijn er meer ingezonden teksten met foto's over natuur gepubliceerd.

Het mailingsysteem Laposta is in 2020 gebruikt om onze vrijwilligers en belangstellenden (alleen degenen die zich voor onze nieuwsbrieven hadden opgegeven) te informeren. In totaal zijn er in 2020 bijna 30 nieuwsbrieven verzonden naar deze groepen mensen. Daarnaast zijn er 4 NME-nieuwsbrieven gestuurd naar de basisscholen en de NME gidsen.

7.4 Foto prijsvraag (zie ook 3.3)

Via een artikel in Het Gemeentenieuws hebben wij een oproep gedaan aan de inwoners van Lingewaard om het mooie landschap van Lingewaard in beeld te brengen. In totaal zijn er ongeveer 100 foto's ingestuurd. De 5 mooiste foto's *(naar de mening van de 6-koppige jury)* kregen een prijs: Een nestkastje, bijenhotel of voederkast. Deze prijsvraag was een initiatief van de werkgroep Landschap en een geweldig succes.

Fotowedstrijd, kersenbloesem Zilverkamp Huissen, foto Kirsten Sardini

==========